

PIK ZALOZENIA 1903.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

видається три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
всім
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

БІЛІ ЛІСТІ, ПОПІ-ОПОРНИ І ЧАСИ ТРИБІВ ВИПИСУ-
ВАТИ НА АДРЕСУ "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1903.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

The Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday, and Saturday,
by Ukrainian National Association,
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу — "СВОБОДА" — Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV. ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. Дж., вівторок 1-го серпня 1916. 4. 92. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, August 1, 1916. No. 92.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ДИНАМІТУ.

Шкоди в Нью Йорку і в околичних містах на десятки мільйонів доларів.

Російські війська здобули пограничне місто Броди.

НАСТУП МОСКАЛІВ НА КОВЕЛЬ, ЛЬВІВ І СТАНИСЛАВІВ.

Поминаючи землетрясення, правдоподібно жадне місто не потерпіло від вибуху так великого стрясення, як Нью Йорк і довколишні міста підчас страшного вибуху динаміту на острові Блек Там, який лежить в ньюйоркській затоці.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ЛУЧШЕ СЯ ОКОЛО 2-ГОІ ГОДИНИ В НОЧІ ЗІ СУБОТИ НА НЕДІЛЮ НА ДОКАХ ЗЕЛІЗНИЧОГО КОМПАНІ "ЛІГАЯ ВА-ЛЕЙ", ЯКІ НАХОДЯТЬСЯ НА ОСТРОВІ БЛЕК ТАМ, НЬЮ ДЖЕРЗИ.

На доках була нагромаджена величезна кількість динаміту і амуніції, призначеної для воюючих держав в Європі, а передчасно для Росії. З доків перевозили динаміт і амуніцію барками і поменьшими кораблями на середину затоки, де відбувалося своє власне задоволення кораблів.

ПРИЧИНОЮ ВЕЛИКОГО НЕЩАСТЯ БУЛИ ДВА ДУЖЕ СИЛЬНІ ВИБУХИ ДИНАМІТУ. ПЕРШИЙ ВИБУХ — СИЛЬНІШИЙ — БУВ О 6 ГОД. 2.10 ПО ПІВНОЧІ. ДРУГИЙ ВИБУХ — ТРОХИ СЛАБШИЙ — СЛІДУВАВ 25 ХВИЛИН ПО ПЕРШОМУ.

Жертовно вибуху упало багато людей. Число погиблих покищо не звісно, однак в кожнім случаю буде воно дуже поважне. Кількасот людей зістало тяжко або легше ранених.

Шкоди, спричинені знищенням мастик, оцінюють на десятки мільйонів доларів. Зі шкоди оцінюють від 35 до 70 мільйонів доларів.

Жертовно цілковитого знищення упало: шість корабельних доків, враз з приналежними будинками і магазинами, велике число залізничних возів і поменьших кораблів, які під сю хвилю находилися в доках; 13 великих триповерхових магазинів з товарами; величезна кількість динаміту, амуніції й орунжів. Крім того потерпіли велике ушкодження також інші поближні магазини і склади зі збіжжям.

З причини вибуху дізнали сильного стрясення долина міста Нью Йорку, ціле місто Джерси Сіті, Бруклін, Бейон і Стейтен Айленд. Частим сильним трясенням не заважалися всі інші будинки. Натомість вилетіли мільйони шиб, доків і враз з рамами вікон і дверей. Найбільше потерпіло місто Джерси Сіті, яке пошкоджене найбільше від міста катастрофи. Дуже велике ушкодження потерпіли також будинки на Еліс Айленді, на острові, де знаходиться сі статуя "Лібerty".

ПРИЧИНА НАТАСТРОФИ.

Прийчиною сего великого катастрофи був огонь, який вибухнув на однім із татарових кораблів. Було се о год. 12-ї по півночі. Зали на місто отримували огню, самі доки і поросні ся на барки (своїх кораблів, які служать для перевозу товарів з доків до кораблів), з яких одна була також назадованта динамітом. Коли огонь стався в док сего корабля, спалав другий страшний вибух, який однак був уже слабший від першого. Поменьші експлозії тривали майже без перерв до півночі. О 2-годині на місто розпался ся далеко на всі сторони від місця катастрофи.

ВИНА НАТАСТРОФИ ПО СТОРОНІ ВЛАСТИТЕЛІВ ДОКІВ І МАГАЗИНІВ.

Відповідальність за катастрофу спадє на три компанії, іменити: "Лігва Вейл Рейлрод Ко.", "Лейтердженд Та-Вейл Ко." і "Нейшенел Стореам Ко." (Перша з них компанія залізнична, друга — залізнична, третя магазинна).

Джерзістейські власті видали приказ арештовувати відповідальних заступників всіх трох повисше наведених компаній.

Іх дровами лежить в тім, що компанії нагромадили на доках більшу кількість динаміту і інших вибухових матеріалів, ніж се законом є дозволене.

ВЕЛИКЕ ЗАВОРУШЕННЯ В ДОВОКЛИЧНИХ МІСТАХ.

Коли наступив перший вибух, всі мешканці довокличних міст були в великій паніці. Гук вибуху, стрясення і образи вибухотворних шиб збудили мешканців зі сну. В перший хвилю всі мали враження, що се удар грому. Коли однак переконались, що буре неба, а на небі показався сі червоний дуга, опанували їх великий жах і почали виходити на узлицю, що здавалося зовсім чужою. Ті, що вийшли на вулицю, переконались ся скоро про причину вибуху. Коли однак опинилися далі ся чуттєвотий сильний вибух і паника почала наповнювати, опанували люди не більший неспокій і страх. Багато було сего гадки, що можуть відкрити салютувати нові і сильніші експлозії, від яких можуть завалятися сі доми. Десятки тисяч мешканців утікали з міст до городів і на площі. Перестрах збільшився ся, коли деякі навіть почали давати прикази опустити помешкання. Найстрашніші сцени відбувалися ся по лінійках: хороб було годі уявити. Дотерували радником, коли поспішили почати вивантажувати людей, що всяка дальша небезпека проминувала, люди почали поводити вертати домі.

(Даліше на стор. 3-10).

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БИТВА НА ЦІЛІ БОЄВІЯ ЛІНІЯ НА ВОЛИНИ І В ГАЛИЧИНІ.

БЕРЛІН, 30. липня. — На східній терені війни відбувається ся велика битва здовж цілої боєвої лінії на Волині і в Галичині.

Москалі кинули знова величезну масу військ проти армії Лілізігенга і Ботмера, щоби переломити їх боєві лінії. Страти російських військ дуже великі в порівнянні до успіхів, які вони досягнули.

На півночі ударено напади Мбскалів, які робили зусилля, щоби переправити ся через річку Двину. Найбільші втрати потерпіли вони на північ від Баранович ноло Сиротової, де до наступу ужили вони два цілі корпуси військ.

Урядовий звіт німецького генерального штабу звучить:

„Армія Гітленбург: Сильні відділи неприятели робили враз знова пробу, щоби дістатися ся на другий берег річки Двини. Однак від сильним огнем наших гармат неприятели були примусовані залишити свій намір.“

Армія князя Леопольда: В околиці Скоробової неприятели були примусовані по 8 безуспішних нападах повернутися назад на свої давні становища. Москалі потерпіли дуже тяжкі втрати. Напади переводили неприятели в масових формаціях в силі двох корпусів (80.000 людей).

Армія Лілізігенга: Напади на Волині переводять Москалі майже на цілі боєві фронті, почавши від Стобихи (над Стохолом) аж на півночі, на захід від Бережків. Більшу частину нападів відбито вчора з дуже великими втратами для неприятели. Лише над Стохолом удаюся ся Москалям здобути на малім просторі нашу передні становища.

„На Волині здовж ріки Стохоу розвивається ся битва, якої дотеперішній перебіг є для нас корисний. У вчерашній битві наші війська полонили 21 офіцерів і 940 жовнірів враз з 4 гарматами і 4 машинними кулеметами. По обох сторонах залізничного шляху, який веде з Ровно до Ковеля, наші війська передішли першу оборону ліній німецьких військ. В сі битві полонили ми 19 німецьких офіцерів і 300 жовнірів та здобули 4 машинні кулемети.“

„Одна наша компанія дістала ся через боєву лінію неприятели, відбила напад німецької кінноти, взяла в полон полковника і повернула ціла назад. На полудне від Постумит (на північний схід від Грохово-ва) полонили ми 100 Німців.“

„Наступ наших військ в околиці Бродів і по обох сторонах Дістри відбувається ся без перестанку даліше.“

КОВЕЛЬ, ЛЬВІВ І СТАНИСЛАВІВ — ГОЛОВНІ ЦІЛІ ДАЛЬШОГО НАСТУПУ МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 30. липня. — Воєнні кореспонденти з Петербургу доносять, що російський генеральний штаб має повну надію в успіх дальших воєнних операцій на Волині і в Галичині.

РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ МІСТО БРОДИ.

ПЕТЕРГРАД, 29. липня. — Російський генеральний штаб подає отсі вістї:

„Армія генерала Брусилова пересела дальший успішний наступ на цілі боєві фронті, почавши від залізничного шляху Ровно-Ковель аж до Бродів. Місто Броди по завзятой боротьбі в патишню руко опинило ся в руках наших військ. Сильність воєнної добичі, яку здобуто по заняттю Бродів, покищо невідома.“

„На полудне від Дістри діялися козачі війська, яка належить до армії ген. Лейхенко, пересела напад на Озерини і взяла місто в свої власні руки.“

„Міський Оператив штаб на полудняний схід від Товмача, в напрямі дороги між Товмачем і Хопківкою.“

О півночі оголошено отсі урядові вістї:

„Від 25. липня полонено околом 32.000 Австрійців і Німців; між полоненими находит ся двоє австрійських генералів. Воєнна добича складається ся з 30 гармат і 19 гаубиць.“

„Самі армія генерала Сахарова полонили протягом тридцяти днів на Волині 216 офіцерів і 13.569 жовнірів та здобули 9 гармат, 40 машинних кулеметів і 15.000 караванів.“

ДАЛЬШИЙ НАСТУП МОСКАЛІВ НА ВОЛИНИ І В ГАЛИЧИНІ.

ПЕТЕРГРАД, 30. липня. — Останній рапорт російського генерального штабу доносить:

„Заняття Бродів отворило російським військам дорогу на Львів. Австрійські війська уступають поволі в напрямі Золочева і Білого Намина. Тут треба також слідкувати ся, що австрійські війська займуть сильні оборонні становища над Бугом.“

Завоює Броди спричинить правдоподібно відворот армії Ботмера, який терпить грізний з двох обидь небезпечна окупація. Від півночі, від Бродів, грізять Ботмером оточенням армія Сахарова, від полудня армія Лейхенко.

Коді неприятели не одержать на час воєни скріплення, армія Ботмера буде мусити уступити над Золоту Ліпу.

На полудне від Дістри російські війська заняли Озерини, які є відділені околом 25 кілометрів від Станиславова.

75.000 ТУРКІВ НА УГОРЩИНІ.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — З Берліна доносять, що через Угорщину переїхало в напрямі Марпат околом 75.000 турецьких жовнірів.

Оте телеграма подтверджує попередні вістї про висилку турецьких військ на східний терен війни.

З того заключають також, що болгарські війська, які нахальд ся на північ від Седжи, є досить сильні, щоби відпирати напад французько-англійських військ.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР ФАБРИКИ ОРУЖА В ПЕТРОГРАДІ.

БЕРЛІН, 30. липня. — Після доне-шення часисими „Льоньаль Анцайгер“ в Петербурзі, у фабриках орунжів вибухнув великий пожар. Жертовно огонь враз міст над Невом, 12 великих кораблів і пугильська фабрика гармат, яка належить до найбільших в Росії.

Телеграма звучить:

„Ві отворок почав горіти рівночасно в кількох місцях дерев'яний міст, який веде через Неву. Безпосередно опісля пущено долинню ріку горючію понтони, які допили до доків пугильської фабрики орунжів. Огонь перекину ся на торговельні кораблі, які під сю пору стояли в пристані на якорі. Витак отом перекину ся на самі доки, в ядсь на будинки фабрики орунжів. 12 великих кораблів і велике число ріжних поменьших кораблів згоріло. Більша часта будинків фабрики орунжів в руїнах.“

„Поліції підозрює в тім ділі анархистів. Невдоволю тому поліція оповідала була про те, що анархисти мають намір всі публічні і державні будинки висадити в повізду.“

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР ФАБРИКИ ОРУЖА В ПЕТРОГРАДІ.

БЕРЛІН, 30. липня. — Після доне-шення часисими „Льоньаль Анцайгер“ в Петербурзі, у фабриках орунжів вибухнув великий пожар. Жертовно огонь враз міст над Невом, 12 великих кораблів і пугильська фабрика гармат, яка належить до найбільших в Росії.

Телеграма звучить:

„Ві отворок почав горіти рівночасно в кількох місцях дерев'яний міст, який веде через Неву. Безпосередно опісля пущено долинню ріку горючію понтони, які допили до доків пугильської фабрики орунжів. Огонь перекину ся на торговельні кораблі, які під сю пору стояли в пристані на якорі. Витак отом перекину ся на самі доки, в ядсь на будинки фабрики орунжів. 12 великих кораблів і велике число ріжних поменьших кораблів згоріло. Більша часта будинків фабрики орунжів в руїнах.“

„Поліції підозрює в тім ділі анархистів. Невдоволю тому поліція оповідала була про те, що анархисти мають намір всі публічні і державні будинки висадити в повізду.“

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

БИТВА У ФРАНЦІЇ СЛАБЕ.

ЛОНДОН, 30. липня. — По кількох днів бомбардувань союзні війська розпочали дальший наступ на північ від ріки Сом. З причини сильного опору зі сторони Німців заважність отас надзвичайно велика. Протягом вчерашньої битви полонено околом 450 Німців.

Англіський урядовий звіт звучить:

„Наші війська пересели наступ на німецькі становища на північ від ліса Дельвіль. По тяжкій боротьбі удаюся ся нам одержати деякі успіхи. 250 Німців взято в полон.“

Французький урядовий рапорт доносить:

„На північний схід від Гаракур битва розпочалась ся з великою силою наповно. Наші війська пересели напад, здобувачи багато неприятели на просторі 80 до 90 метрів. Німці пересели протинапад, але без успіху. Занятий терен отас ся в наших руках. Околом 200 Німців взято в полон.“

БЕРЛІН, 30. липня. — Урядовий звіт німецького генерального штабу звучить:

„На західній боєвій фронті між рікою Анкер і Сом неприятели сильно острієлюють наші становища. Напади англійської піхоти в околиці Постер і Льонгвал були безуспішні.“

„На полудне від ріки Сом відбувається ся лише перестанка артилерії.“

